

Nyheter i Terapirekommendationer Halland 2026

Läkemedelskommittén Halland

Kapitel Allergi, astma och KOL

- Tagit fram nytt delkapitel Antibiotikaallergi (ersätter tidigare från TG Infektioner)
- Vägledning i tabellform om låg, medelhög och hög dos för inhalationsläkemedel (ej ekvipotens)
 - Finns för både läkemedel som ges till barn och läkemedel till vuxna vid astma
- Uppdaterad miljöinfo: Trixeo har nu "bra" drivgas, miljöpåverkan i nivå med pulverinhalatorer
- Respimat är mycket fördelaktigt miljömässigt, särskilt refillförpackning

Kapitel Anemi

- Enbart översyn och mindre redaktionella ändringar

Kapitel Antikoagulantia

- Möjlighet till dosjustering för NOAK efter 6 mån behandling vid behandling trombos/lungemboli
 - Översyn av dos kan även göras för apixaban vid samtidig malignitet – ökar inte recidivrisk
- Lagt till dosering för tinzaparin (Innohep) vid eGFR<20 ml/min som trombosprofylax och VTE-behandling
- För i övrigt friska patienter < 65 år med normal njurfunktion vid insättning räcker årlig kontroll av njurfunktion
- NOAK ska justeras vid större **käkkirurgiska** ingrepp (tidigare större tandingrepp) som vid kirurgi
- Vid warfarinbehandling informeras **doserande enhet** vid läkemedelsändring, akut sjukdom eller påtagligt förändrade levnadsvanor (tidigare ordinerande enhet)

Kapitel Demenssjukdomar

- Dålig vidhäftning alt. klåda av plåster med kolinesterashämmare: spraya nasal steroid på hudområdet
- Kan vara aktuellt att överväga smärtbehandling även om skattning via Abbey Pain Scale inte påvisar uttalade besvär med smärta

Kapitel Diabetes

- GLP-1-analog kan övervägas före SGLT-2-hämmare vid grav obesitas och samtidig manifest hjärt-kärlsjukdom/hög kardiovaskulär risk
- Diabetes med njurpåverkan eller hög/mycket hög kardiovaskulär risk: målblodtryck < 130/80 mmHg
- Kompletterat med info om kardiovaskulär risknivå vid diabetes med eller utan andra riskfaktorer
- Typ 2-diabetes till kvinnor i fertil ålder: GLP-analog ska sättas ut minst två månader innan konception
- Förtydlig att empagliflozin och dapagliflozin har nedsatt glukossänkande effekt vid eGFR < 45 ml/min
 - Kan dock initieras ned till eGFR 20 ml/min och kan kvarstå till dialysstart

Kapitel Endokrinologi

- Förtydligat vilka patienter med subklinisk hypotyreoos som ska behandlas
- Nytt avsnitt Utvärdering vid Testosteronbrist: välinställd kan följas i primärvård efter tydlig instruktion

Kapitel Gynekologi

- Åtminstone medelhög dos transdermal MHT förefaller inte öka risken för venös/arteriell trombos
- Vid högdos transdermal MHT-behandling: överväg byte till Estrogel eller Estradot
 - Kan ha mindre miljöpåverkan avseende antal förpackningar pga minskad plaståtgång
- Daktacort/Cortimyk kan användas vid candidavaginit med kraftig klåda
- Tablett och vaginalsalva nystatin (Nyvigan) fungerar även vid candida glabrata
- Vid bakteriell vaginos är klindamycin (vag Dalacin) nu andrahandsval jämte metronidazol (Zidoval)
- Ny rekommendation om kombinationsbehandling vid recidiv av bakteriell vaginos
 - Först Donaxyl 1x1 i 6 dagar, därefter vagitorier Dalacin 1x1 i 3 dagar och sist EcoVag i 10 dagar
- Täta recidiv av bakteriell vaginos är remissfall
- Vid cervicit ses leukocytos ofta i wet smear

Forts. kapitel Gynekologi

- Mirena kan behöva bytas tidigare än efter 8 år om effekten på blödning och dysmenorré avtar
- Tranexamsyra kan ges under högst 4 dagar vid maxdos
- Antikonceptionsbehandling kan påbörjas när som helst under menscykeln
 - Uteslut graviditet och använd barriärmetod de första sju dagarna
- Systemisk MHT-behandling inget hinder för lokal östrogenbehandling om otillräcklig effekt på slemhinnor och urinvägar

Kapitel Hjärt- och kärlsjukdomar

- Ändrat från SCORE till SCORE2 och SCORE2-OP
 - Bättre precision för yngre patienter, utgår från icke-HDL-kolesterol
- Lagt till avsnitt om hypertoni behandling under och efter graviditet
- Hyperlipidemibehandling vid familjär hyperlipidemi kan starta oberoende av eventuell senare utredning
- Vid förmaksflimmer kan EKG-utskrift från smartklocka användas för att ställa diagnos

Kapitel Hudsjukdomar

- Oviderm kräm tillagt som behandlingsalternativ vid atopiskt eksem
- Akut handeksem: ändrat från grupp II-III-steroid till grupp III-IV-steroid för att bryta klådcirkeln
- Ha extra fokus på riskfaktorer som metabolt syndrom och depression vid psoriasis
- Vid akne kan Propyless smörjas in minst 30 min efter bensoylperoxid
- Akne vid käklinjen kan vara relaterat till PCOS
- Grupp III-steroid med oklusion kan vara behandlingsalternativ vid keloid om egenvård ej räcker
- Vitiligo i sig ger ingen ökad risk för hudcancer, men patienterna bränner sig lättare vilket ökar risken

Kapitel Infektionssjukdomar

- Nytt delkapitel: Vårdrelaterade infektioner (VRI)
- Ery-Max oral suspension utgår, azitromycin rekommenderas istället på aktuella indikationer
- Lagt till info om skillnad AOM-recidiv och recidiverande AOM
- Vid kvarstående feber efter 3 dagars antibiotikakur mot scarlatina, tänk Kawasaki som diffdiagnos
- Graviditet stärker provtagningsindikation (snabbtest för GAS) vid misstänkt streptokocktonsillit
- Svalgodling vid tonsillit – enbart betahemolyserande streptokocker detekteras
 - För andra agens krävs specifik provtagning, se Analysförteckningen
- Barn <12 mån + gravida i 3:e trimestern bör provtas med låg tröskel vid misstanke om kikhosta
 - I perioder med mycket hög samhällsspridning sänks tröskeln för provtagning ytterligare
- ESBL-carba märks **av Vårdhygien** med uppmärksamhetssymbol, ESBL enbart journalanteckning
- Se Analysförteckningen för optimal provtagning inför urinodling – ta inte påsprov!

Forts. kapitel Infektionssjukdomar

- Om behov av kateter kvarstår överväg suprapubiskateter som är associerat med färre infektioner
- Vid recidiverande furunkulos tas prov både från näsborrar och lesion
 - Fusidinsyra används enbart för eradikering av *S. aureus*
- Infektion med *C. difficile* räknas alltid som VRI
- EAEC, EPEC och ETEC är inte anmälningspliktiga enl. Smittskyddslagen
 - Vid anhopning av fall/misstanke om utbrott – kontakta Smittskydd Halland
- Faeces-PCR skiljer inte Shigella från EIEC, mikrobiologen utför efterföljande odling automatiskt
 - Fall som inte kan verifieras/avskrivas trots detta ska smittskyddsanmälas och behandlas som Shigella
- Provtagning hepatit C vid pågående missbruk upprepas minst årligen + efter varje möjlig exponering
- PEP vid hiv bör påbörjas omedelbart efter exposition oberoende av tid på dygnet
- Endokarditprofylax: kompletterat med antibiotika och dos som ska väljas i de få fall som är aktuella

Kapitel Led-Reuma

- Om samtidig behandling med NOAK och COX-hämmare: håll behandlingstid så kort som möjligt
 - Överväg tillägg med PPI
- Intraartikulär injektion bör undvikas 3 månader innan ortopedisk operation
- COX-hämmare ges i fulldos 3–5 dygn (tidigare 5–7 dygn) vid akutbehandling av gikt
- Vid ekvipotenta doser av COX-hämmare ses inga större skillnader i effekt
 - Beakta patientens hälsotillstånd i förhållande till biverkningsprofil och effektduration vid preparatval

Kapitel Mag- och tarmsjukdomar

- Extempore Hyoscinbutylbromid-morfin-noskapin-papaverin APL behandlingsalternativ vid gallsten
 - Kan ges i väntan på definitiv åtgärd
 - Lagerhålls inte på apotek utan tillverkas på beställning
- Celiakiscreening sker med transglutaminasantikroppar, provtagning vid två separata tillfällen
- Analys av laktasgenotyp vid laktosintolerans rekommenderas **inte** – saknar klinisk relevans
- Vid IBS-relaterad förstoppning rekommenderas ökat fiber- och vätskeintag, men vid diarré kan högre intag av fiber förvärra besvären
- Laxoberal, Klyx och Microlax kan ges för långtidsbehandling av obstipation utan påverkan på normal tarmfunktion
- Barn med obstipation – inled vid behov behandling med klyxma som kan glesas ut
- Vattentunna diarréer kan vara felkälla till lågt F-elastas, prov kan behöva tas om pga låg specificitet

Kapitel Munhåla och tand

- Vid muntorrhet kan stark smak och skummande ämnen (natriumlaurylsulfat; SLS) reta slemhinnorna, välj mild eller smakfri fluoridtandkräm
- Nytt delkapitel Tandvårdsstöd
- Namnbyte delkapitel Länkar Munhåla-tand till Tandvårdens behandlingsstöd

Kapitel Neurologi

- Trigeminusneuralgi: Ung patient (< 50 år) med kvarstående symtom mellan attack alt. fokalneurologiska bortfall – konsultera neurolog för vidare utredning
- Gabapentin rekommenderas i första hand vid behov av symtomatisk behandling av restless legs
 - Pregabalin tillagt som alternativ vid symtomatisk behandling av restless legs
- Infantil spasm kan obehandlat leda till hjärnpåverkan (psykomotorisk regression)
- Akut remiss för utredning av misstänkt TIA/Stroke som inträffat senaste 14 dyggen (tidigare 7 dyggen)
- Vid TIA/infarkt i storhjärnan senaste månaden så ingår undersökning av halskärnen
- Patienter med typ 2-diabetes+TIA/stroke uppfyller kriterierna för manifest hjärt-kärlsjukdom
 - Bör erbjudas SGLT2-hämmare

Kapitel Obesitas

- Midja-/längdkvot över 0,5 indikerar ökad risk för visceral fettansamling
- För att få rätt utredning och behandling är det avgörande att få obesitas identifierad tidigt
- Gravida med obesitas bör inte gå upp i vikt under graviditeten
- Fysisk aktivitet har liten påverkan på vikten men är viktig del i omställningen till hälsosamma vanor
- Nytt delkapitel GLP1-analoger (Wegovy och Mounjaro)

Kapitel Osteoporos

- From 19/1 2026 ska inte längre zolendronsyra eller denosumab skrivas på recept utan rekvireras direkt till vårdenheten inför administrering till patient
- DXA-mätning och TBS kompletteras ibland med bentäthet i radius om bedömningsbar kota eller höft saknas – betydligt lägre bentäthet i radius än i kota/höft kan tala för primär hyperparatyroidism
- Överväg alltid remiss till fysioterapeut vid bekräftad osteoporos
- Avsnitt om när terapivikt vid osteoporosbehandling bör misstänkas har lagts till

Kapitel Palliativ vård i livets slutskede

- Nytt delkapitel: Diabetes i palliativ vård
- När patient är döende: överväg byte av beredningsform för smärtlindring
- Digoxin och SGLT2-hämmare kan sättas ut utan nedtrappning
- Vid frekvent behov av opioidbehandling mot andnöd – överväg långverkande opioid alternativt kortverkande opioid på fasta tider
- Vid akut förvirring kan olanzapin eller risperidon vara alternativ till haloperidol
- Ge 2–5 ml oral suspension nystatin eftersom 1–2 ml oftast är för lite för att fördelas i munhålan
- Inhalation med nebulisator kan testas vid hosta
- Läkarutlåtande för närståendepenning finns i Cosmic, skickas digitalt till Försäkringskassan

Kapitel Prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor

- All information om dokumentation anpassad till Cosmic
- Ät minst 500 g/dag av grönsaker, rotfrukter, frukt och bär
- Ät bönor, linser och ärtor ofta (gärna dagligen)
- Rekommendation om minst 150 min måttlig eller 75 min högintensiv rörelse/vecka
- Vitt snus innehåller upp till 4 gånger mer nikotin än vanligt snus
- Lagt till info om nationella Fritidskortet som subventionerar aktivitet för barn mellan 8–16 år

Kapitel Psykiatri

- Nytt avsnitt om anpassningsstörning (lindrigare än akut stressreaktion) och akut stressreaktion
- Prometazin kan föredras före hydroxizin mot initial ångest vid behandling mot depression
 - Mindre risk för hjärtbiverkningar
- Lagt till tabell för uttrappning av antidepressiva enligt FAS-UT4
- Sömnstörning kan ge psykotiska symtom under kort period
- Melatonin och mirtazapin förstahandsval till äldre vid sömnstörning
 - Zopiklon och oxazepam kan övervägas
- För naltrexon och nalmefen (Selincro) ska leverstatus kontrolleras vid insättning, därefter regelbundet

Kapitel Sexuellt överförbara sjukdomar

- Remissförfarande klamydia tillagt
- Vid klamydia hos gravid sker behandling, uppföljning och smittspårning på STI-mottagning
- Läkemedelsbehandling vid klamydiakonjunktivit: doxycyklin till vuxna
- Lagt till nytt stycke om Syfilis
- Moxifloxacin ska enligt FASS inte ges till personer < 18 år, kan dock förskrivas till yngre enligt Svelic
- Informera obstetriker om seronegativ gravid kvinna med partner som har känd Herpes genitalis
 - Suppressionsbehandling av partner + användning av kondom alt. avhållsamhet rekommenderas
- Aciklovir och valaciklovir kan ordineras till ammande vid herpes genitalis
- Uppföljning av behandling ospecifik uretrit endast vid kvarstående symtom
 - Remittera till urolog för uretroskopi
 - Kvarvarande cervicit – överväg remiss till gynekolog

Kapitel Smärta

- Reducerad dos paracetamol vid nedsatt njurfunktion eller till äldre (3 g/dygn)
- Smärtlindrande effekt av olika COX-hämmare kan variera mellan individer
 - Kan vara värt att prova annan COX-hämmare vid otillräcklig effekt, ev. selektiv COX-hämmare
- Överdoseringsrisker kan uppstå vid förskrivning av oxikodon/naloxon-kombinationer
 - Finns preparat med handelsnamn där det inte framgår att de innehåller oxikodon
- Opioidbehandling under längre tid bör ses som undantagsbehandling för fåtal patienter med långvarig nociceptiv smärta
 - Svaga evidens för behandling och behandling medför risker
- Vid hudreaktion av buprenorfinplåster: prova mometason nässpray (sprayas lokalt inför applikation)
- Lagt till förslag på upptrappningsschema gabapentin vid neuropatisk smärta
 - Observera reducerad måldos gabapentin till äldre pga större biverkningsrisk
- Vid upprepat behov av trygghetsdos cancerrelaterad smärta – överväg ökad grunddosering

Kapitel Sår

- Nytt delkapitel Svårläkta sår (stor del av infon flyttad från Bensår)
- Vid tåtrycksmätning under 50 mmHg försvåras sårhäkning, kan indikera remiss till kärlkirurg
- Remiss till ortoped vid fotsår hos diabetiker bör även innehålla hälsohistoria, social situation, gångförmåga och boende
- Vid initialt omhändertagande av brännskador; gärna antibakteriellt förband pga risk för infektion

Kapitel Urologi

- Vid IPSS > 8 överväg farmakologisk behandling (tidigare IPSS > 7)
- Nytt stycke om egenvårdsbehandling LUTS i symtomlindrande syfte
- Ändrade åldersgränser för PSA gällande testintervall (se delkapitlet)
- Sildenafil finns nu som munsönderfallande tablett
- Vid behov av ED-medicin mer än 2 dagar per vecka kan daglig dos tadalafil 5 mg övervägas
- Prematur ejakulation: paroxetin kan övervägas som behandling (tidigare SSRI-preparat överlag)
- Kroniskt bäckenbottensmärtsyndrom: alfuzosin 1x1 kan prövas i 4 v om vattenkastningssymtom
- Fimosis/balanit: Sned stråle och/eller balonering är vanligt, i sig ingen behandlingsindikation

Kapitel Vacciner

- Nytt delkapitel Komplettering av vaccinationsskydd till vuxna
- Uppdaterad info om SSK:s ordinationsrätt för vacciner
- Vaccinreaktion hos barn efter avdödat vaccin debuterar vanligen 1-2 dygn efter vaccinet, biverkningar efter levande vaccin (ex. MPR) debuterar senare
 - MPR kan ge upphov till icke smittsam vaccinreaktion med feber och hudutslag efter 7-14 dagar
- Uppdaterad dosering HPV-vaccin till personer upp till 26 år (2 doser)
 - > 26 år samt immunsupprimerade rekommenderas fortfarande 3 doser
 - Om vaccination påbörjats med annat vaccin kan den fortsättas med Gardasil 9, det krävs INTE fler doser
- Vaccin mot kikhosta sent i graviditeten skyddar modern men ger inte immunitet mot infektion
- Konsultera infektionsläkare/barnläkare om person med nedsatt immunförsvar har misstänkt tetanus
- Vid vaccination mot pneumokocker rekommenderas Prevenar 20 (PCV20) oavsett riskgrupp
 - Undantag: Vid likvorläckage tillägg av PPV23 (Pneumovax) minst 2 månader efter PCV20
 - Undantag: Personer med aspleni/hypospleni rekommenderas PCV21 (Capvaxive)+PPV23

Kapitel Vätsketerapi och nutritionsbehandling

- Nytt delkapitel Refeeding syndrome (text flyttad från nutritionsbehandlingskapitlet)
- Lägre vätskemängd kan behövas vid hjärtsvikt eller njurinsufficiens
- Vid sjukdomsrelaterad undernäring och samtida inflammation ökar energiomsättning+proteinnedbrytning
- Vid undernäring/risk för undernäring kan privata vårdgivare inom Vårdval Halland remittera till dietist
- Patienter med långvarig svält kan behöva substitution av tiamin och elektrolyter

Kapitel Äldre och läkemedel

- I vissa fall kan det vara bra med ”start low, go slow” i en åldrande kropp
- Lagt till info om antikolinerga läkemedel och vilka besvär de kan orsaka hos äldre
- Vid behov av antipsykotika – testa låg dos risperidon med upprepade utvärderingar
- Inhalatorer med antikolinerg verkan (LAMA, SAMA) är observandum för muntorrhet

Kapitel Ögonsjukdomar

- Azitromycin är nu behandlingsalternativ jämte fucidinsyra vid svåra fall av blefarit
- Ögonskador: i brist på speciell spollösning kan man spola med kranvatten
- Hylo-night är andrahandsalternativ istället för VitA POS vid svetsblänk och snöblindhet
- Om symtom på glaskroppsavlossning uppkommit senaste månaden ska patient undersökas av specialist snarast (tidigare senaste veckan)

Region Halland
Läkemedelskommittén